

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ ศรีลังกา ตอนที่ ๒
มหินตาเล-อนุราธปุระ

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ ศรีลังกา ตอนที่ ๒ มหินดาเล-อนุราธปุระ

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

ในวันนี้ คณะของเราเดินทางไปยังเมืองมหินดาเล อันเป็นสถานที่ ที่พระมหินท
เถระ พระโอรสของพระเจ้าอโศกมหาราช เสด็จมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา แก่พระเจ้า
เทวานัมปิยะติสสะ ที่เพิงเสวยราชสมบัติเป็นครั้งแรก ที่เขามหินดาเล ในปี พ.ศ. 236
ดังความตอนหนึ่งใน [พระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ เล่ม ๑ ภาค ๑](#) กล่าวไว้ดังนี้

"...เวลานั้น ท้าวสักกะ ผู้เป็นจอมแห่งทวยเทพ เสด็จเข้าไปหาพระมหินทเถระ แล้วได้ตรัสคำนี้ว่า ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ! พระเจ้ามฤตัสว สวรรคตแล้ว, บัดนี้พระเจ้าเทวานัมปิยติสสมหาราชเสวยราชย์แล้ว, และสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ทรงพยากรณ์องค์ท่านไว้แล้วว่า ในอนาคต ภิกษุชื่อมหินท์ จักยังชาวเกาะดัมพปณีทวีปให้เสื่อมใส ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ! เพราะเหตุดังนั้นแล เป็นกาลสมควรที่ท่านจะไปยังเกาะอันประเสริฐแล้ว แม้กระผม ก็จักร่วมเป็นเพื่อนท่านด้วย..."

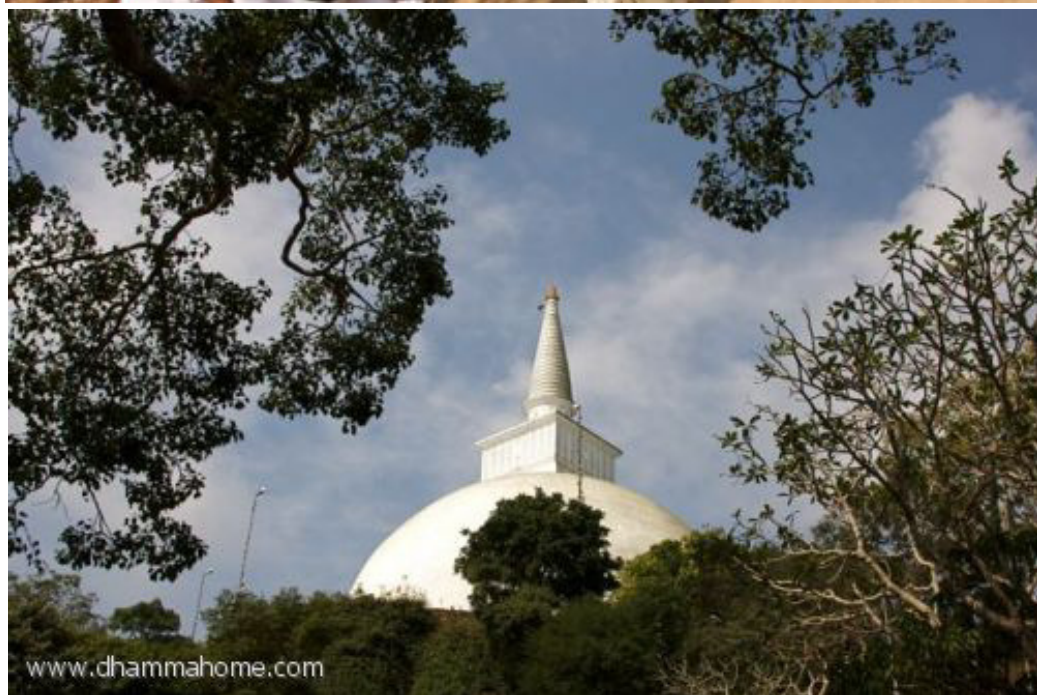

บรรณาการที่ประเสริฐสุด คือ พระรัตนตรัย "...การที่ทุกท่านเกิดมาพบกัน แต่ละชาติในสังสารวัฏ บางชาติก็อาจจะเป็นมิตรสหาย บางชาติก็อาจเป็นศัตรู หรือ บางชาติก็อาจจะเป็นมารดา บิดา เป็นญาติพี่น้อง แต่ชาติที่ได้เกื้อกูลกัน เป็นมิตรกัน ในพระธรรม หรือมีส่วนร่วมกันเผยแพร่พระธรรมชาตินั้นก็ต้องเป็นชาติที่ประเสริฐสุด ในสังสารวัฏ ยิ่งกว่าชาติอื่นๆ ที่เกิดมาโดยสถานอื่น..."

ความอีกตอนหนึ่งใน [พระวินัย ปิฎก มหาวิภังค์ เล่ม ๑ ภาค ๑](#) กล่าวว่า
"...พระเถระรับคำของท้าวสักกะนั้นแล้ว เป็น ๗ คนทั้งตน เหาะขึ้นไปสู่เวหาจาก
เวทิสบรรพต แล้วดำรงอยู่บนมิสสกบรรพต ซึ่งชนทั้งหลายในบัดนี้จำกันได้ว่า เจติย
บรรพตบ้าง ทางทิศบูรพาแห่งอนูราชบุรี..."

"...พระโบราณจารย์ทั้งหลายจึงได้กล่าวไว้ว่า พระเถระทั้งหลายพักอยู่ที่เวทิสคิริบรรพตใกล้กรุงราชคฤห์ ลึ้น ๓๐ ราตรีได้ดำริว่า เป็นกาลสมควร ที่จะไปยังเกาะอันประเสริฐ, พวกเราจะพากันไปสู่เกาะอันอุดม ดังนี้ แล้วได้เหาะขึ้นจากชมพูทวีป ลอยไปในอากาศดุจพญาหงส์บินไปเหนือท้องฟ้าฉะนั้น, พระเถระทั้งหลายเหาะขึ้นไป แล้วอย่างนั้นก็ลงที่ยอดเขาแล้ว ยืนอยู่บนยอดบรรพต ซึ่งงามไปด้วยเมฆ อันตั้งอยู่ข้างหน้าแห่งบุรีอันประเสริฐราวกะว่า หมู่หงส์จับอยู่บนยอดเขาฉะนั้น..."

อัมพัตกลเจตีย์ (เจตีย์บนเนินมะม่วง) เป็นเจตีย์ที่บรรจุอัฐิธาตุของพระมหินทเถระ ผู้นำพาพระศาสนามาเผยแผ่ที่เกาะลังกา จนมีความเจริญรุ่งเรืองจนปัจจุบัน

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสคาถาประพันธ์ ดังนี้ว่า พระพุทธเจ้าทรงทราบบุคคลบางคนในโลกนี้มีจิตผ่องใส ได้ทรงพยากรณ์เนื้อความนี้แก่ภิกษุทั้งหลาย ในสำนักของพระองค์ว่า ถ้าในสมัยนี้ บุคคลนี้พึงกระทำกาละไชรั บุคคลนี้พึงเข้าถึงสุคติเพราะจิตของเขาผ่องใส เขาเป็นอย่างนั้นเหมือนเชิฏฐมาณะนั้น เพราะเหตุแห่งจิตผ่องใสแลสัตว์ทั้งหลายย่อมไปสู่สุคติ

ภาพนี้ ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงคำที่พี่แดง (kanchana.c) กล่าวอยู่บ่อยครั้งว่า "...ท่านอาจารย์เปรียบเสมือนคลังแห่งพระธรรม..." ข้าพเจ้าเห็นด้วยอย่างยิ่ง เหตุเพราะได้อยู่ใกล้ๆ ท่านแล้ว นับเป็นบุญยิ่งที่ได้ความเข้าใจในพระธรรมเพิ่มขึ้น ในทุกๆ ขณะ ได้เห็นท่านในสถานที่เช่นนี้ ก่อให้เกิดกุศลจิต ปีติมากมายครับ

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสคาถาประพันธ์ ดังนี้ว่า ภิกษุใดผู้มีมิตรดี มีความยำเกรง ความเคารพ กระทำตามคำของมิตรดีทั้งหลาย มีสติสัมปชัญญะ ภิกษุนั้น พึงบรรลุ ธรรมอันเป็นที่สิ้นไปแห่งสังโยชน์ทั้งปวง โดยลำดับ

ยอดเขา ที่ท่านพระมหินทเถระและคณะพระธรรมทูต
เหาะจากอินเดียมาลงบนยอดเขานี้เป็นครั้งแรก

"...กุศลขั้นทานก็ควรเจริญ กุศลขั้นศีลก็ควรเจริญ กุศลขั้นความสงบก็ควรเจริญ คือมีเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ต่อบุคคลอื่น ระลึกถึงคุณของพระผู้มีพระภาค คุณของพระธรรม คุณของพระสงฆ์ ระลึกถึงคำสอนที่ทำให้จิตใจพ้นจากความโลภ ความโกรธ ความหลง ในขณะนั้นก็เป็นกุศลขั้นความสงบ เป็นการอบรมเจริญสมณะใน ชีวิตประจำวัน..."

พระมหาเสยะเจติยส์ขาวขนาดใหญ่แห่งนี้ เป็นสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุพระนลาฏ (หน้าผาก) ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้าพเจ้าขอกราบอนุโมทนาพีระสาร คุณณเฑิม และสหายธรรมทุกท่าน ที่ได้บริจาคและรวบรวมจัดหาผ้าห่มรอบพระเจติยส์ในทุกๆ ที่ที่เราไป ได้เห็นภาพความศรัทธาและการช่วยกันอย่างแข็งขันของทุกท่าน โดยเฉพาะได้เห็นคุณณเฑิม ที่ทั้งหอบทั้งอุ้มผ้าสีห่าม้วน (หนักมาก) เดินเท้าเปล่าในระยะทางแสนไกลกว่าจะถึงพระเจติยส์ ขอกราบอนุโมทนาในกุศลศรัทธามาอีกครั้งหนึ่งครับ

[๒๐๓] พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า ศรัทธา เป็นทรัพย์เครื่องปลื้มใจอย่าง ประเสริฐ ของคนในโลกนี้ ธรรมที่บุคคลประพฤติดีแล้ว นำความสุขมาให้ ความจริง เท่านั้น เป็นรสที่ดียิ่งกว่ารสทั้งหลาย คนที่เป็นอยู่ด้วยปัญญา นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวว่า มีชีวิตประเสริฐ.

[พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค เล่ม ๑ ภาค ๑ - หน้าที่ 300](#)

ตอนบ่าย เราเดินทางไปชมวิหารอิสรุมนุญยะ วิหารที่เจาะอยู่ในภูเขาหินแกรนิต เป็นสถานที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปบาท

ภายในวิหาร มีพระพุทธรูปปางต่างๆ สวยงามมาก เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความศรัทธา ของผู้คนในสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี

ที่นี่ ท่านอาจารย์และคณะของเรามีได้ปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์
เลย ได้อาศัยร่มเงาไม้ นั่งสนทนาธรรมด้วยความร่าเริง อิ่มเอิบใจ เป็นอย่างยิ่งครับ

ข้าพเจ้าขอนำความตอนหนึ่งที่ท่านสนทนามาให้ทุกท่านได้พิจารณาดังนี้

"...คือความเข้าใจของคนในสมัยนั้น ที่เราว่า ท่านรู้ปริยสัจธรรมได้เร็ว ท่านพระอานนทนี่ คิดดู ท่านจำพระสูตร...สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับ ณ พระนครสาวัตถี แล้วท่านก็จำคำแต่ละคำที่ได้ตอบกัน ท่านจำได้หมด จนกระทั่งเป็นพระสูตร แล้วก็พระอภิธรรม มีเฉพาะพระวินัยเท่านั้น ที่เป็นท่านพระอุบาลี..."

"...ก็แสดงถึงปัญหาของบุคคลในสมัยนั้น ห่างไกลกันมาก ในระยะสองพันกว่าปี ที่ละร้อยปี ๆ ประเดี๋ยวกี่พัน ๆ แล้วสองพันกว่าปี แต่ว่าแสดงความต่าง เพราะถ้าเป็นความเข้าใจธรรมะจริง ๆ เราสามารถที่จะพูดถึงธรรมะนั้น โดยนัยยะหลากหลาย บทในภาษาบาลี ท่านไม่ใช้คำว่า "คำ" เพราะ "คำ" นี้เป็นภาษาไทย แต่ข้อความในพระไตรปิฎกกับอรรถกถา เราจะได้ยินคำว่า "บทว่า" หมายความว่า คำนี้ บท คือ คำแต่ละคำ ๆ บทหนึ่ง ท่านพระอานนท์สามารถที่จะแสดงความวิจิตรได้ถึงหกหมื่นนัยยะ.."

"...แล้วก็เราในสมัยนี้ก็ห่างมาก แต่ต้องเป็นผู้ที่ละเอียดรอบคอบ มีความเคารพอย่างยิ่ง ที่จะพิจารณาไตร่ตรอง สิ่งที่ได้ยินได้ฟัง ว่าแม้แต่คำว่า "พุทธ" คำเดียว ข้ามไม่ได้เลย เพราะหมายความว่าเฉพาะ "ปัญญา" ไม่ได้หมายความว่าอื่นเลย..."

"...เพราะว่าขณะนี้ ก็กำลังมีสิ่งที่กำลังปรากฏ แต่ไม่รู้ เพราะไม่ใช่ปัญญา...แล้ว
ข้อสำคัญก็คือว่า ทุกคนเกิดมาไม่นาน ไม่นานจริงๆ แล้วก็รู้ว่าแค่นั้นด้วย อาจจะ
เป็นพรุ่งนี้ เย็นนี้ เมื่อไหร่ก็ได้ แล้วจากไปโดยไม่รู้เหมือนเดิม เหมือนเดิมเลย เหมือน
แต่ละชาติ แต่ละชาติ ที่ไม่มีโอกาสได้ฟัง..."

"...กับโอกาสที่ได้ยินได้ฟังแล้ว...เริ่มเข้าใจ...ที่เราใช้คำว่า ปัญญาอบรมเจริญ ก็คือความ "เข้าใจ" นี่แหละ ถ้าไม่มีความเข้าใจ ก็ไม่ใช่ปัญญา แล้วจะเจริญขึ้นได้อย่างไร แล้วพอเข้าใจขึ้น เข้าใจขึ้น ก็คือ "ปัญญา" ที่อบรมเจริญขึ้น เพราะฉะนั้นไม่ต้องห่วงเรื่องสติปัฏฐาน สติสัมปชัญญะ หรืออะไรเลย ถ้าไม่มีความเข้าใจ สิ่งนั้นก็เกิดไม่ได้.."

"...แต่ความเข้าใจมากขึ้น มากขึ้นนี้ ใครจะไปยับยั้ง การที่จะไปให้สามารถที่จะรู้ลักษณะของสภาพธรรมะในขณะนี้ ตรงตามที่ได้ฟัง ต้องตรง ขณะนี้มีสิ่งที่กำลังปรากฏ ถ้าไม่เข้าใจก็ "ฟัง" เพื่อรู้ว่า เป็นเพียงสิ่งที่กำลังปรากฏให้เห็นได้...."

จากนั้น เราเดินทางต่อไปยังเจดีย์อุปาราม ซึ่งเป็นเจดีย์องค์แรกของประเทศ
ศรีลังกาครับ

เจดีย์อุปารามแห่งนี้ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ พระรากขวัญ
เบื้องขวา (กระดูกไหปลาร้า) ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นี้

แล้วก็เช่นเคย คุณผเดิมและคณะก็ได้ร่วมกันห่มผ้ารอบพระเจดีย์ ดุงดงาม
เด่นตามาก ขออนุโมทนาครับ

จากภูปาราม เราเดินทางไปในมัสการต้นพระศรีมหาโพธิ์ครับ

การมากราบนมัสการต้นพระศรีมหาโพธิ์ของคณะเรา ได้รับความเมตตาอย่าง ยิ่ง จากทางคณะสงฆ์ที่ดูแลต้นพระศรีมหาโพธิ์ ให้ได้เข้ากราบนมัสการถึง โคนต้นชั้นใน สุด ซึ่งโดยปกติ ไม่เปิดให้ใครๆ ได้เข้าถึงด้านในนี้บ่อยๆ เนื่องจากว่า ทางประเทศ ศรีลังกาต้องถนอมรักษาด้านพระศรีมหาโพธิ์ที่มีอายุยาวนานถึงสองพันกว่าปี กับทั้งยังเป็นกิ่งจากต้นเดิมที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ ณ พุทธคยา ประเทศอินเดีย นับเป็นต้นเดิม ต้นเดียวที่ยังคงยืนต้นอยู่ครับ

จากนี้ คณะของเราได้เดินทางต่อไปยัง พระมหาเจดีย์รวันเวลิเสยะ ซึ่งข้าพเจ้า
ได้เขียนและลงภาพไว้ในกระทู้ ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่พระมหาเจดีย์รวันเวลิเสยะ
ประเทศศรีลังกา แล้ว

ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

